

TÜRK-İŞ'TE BÖYLE BAŞKANLAR DA VARDI

Aydınlık Gazetesi, 12 Aralık 2015

Yıldırım Koç

Nuri Beşer'i büyük olasılıkla tanımazsınız. 1957-1960 döneminde Türk-İş'in genel başkanıydı. 9 Eylül 2013 günü vefat etti. Kendisiyle 1988 yılında İstanbul'daki evinde iki uzun sözlü tarih çalışması yapmıştım.

Türk-İş'in 3-6 Aralık 2015 günleri toplanan 22.Genel Kurulu'nda Cumhurbaşkanı'na büyük övgüler dile getirildiğinde, aklıma rahmetli Nuri Beşer geldi.

NAMUSLU BİR SENDİKACIYDI

Nuri Beşer lafını sakınmayan ve hatta biraz fazla rahat konuşan namuslu ve dürüst bir sendikacıydı. Bildiğim kadarıyla tek evi vardı. Bu evin borçlarını da ilginç bir biçimde ödemişti.

Nuri Beşer arabayla 1 Ağustos 1963 günü Kartal-Pendik arasında giderken bir askeri cemse Nuri Beşer'in bulunduğu aracın üstüne çıkmış. Nuri Beşer koma halinde hastaneye kaldırılmış. Kafasında çatlak, belinde ve vücudunun çeşitli yerlerinde kırıklar varmış. 17 gün komada kalmış. 2,5 ay Haydarpaşa Hastanesi'nde yatmış. 1965 yılına kadar evinde tedavi edilmiş. Ardından yeniden hastaneye yatırılmış.

Nuri Beşer kazadan 17 ay sonra bu olayın kaza olmadığı iddiasıyla dava açmış ve mahkeme "kasıt" bulmuş. Aldığı tazminatla da benim kendisiyle görüştüğüm tek evinin kooperatif borçlarını ödemiş. Yıllarca sendikacılık ve hatta Türk-İş genel başkanlığı yapmış kişinin malvarlığı bu kadarcıktı.

Nuri Beşer, Başbakan Adnan Menderes'in yakın arkadaşıydı; ancak sendikacıydı.

Türk-İş'in 1957 yılındaki genel kurulu lüks bir otelin abartılı biçimde süslenmiş salonunda değil, sendikacı Fukara Tahir'in (Tahir Öztürk) Ulus'ta Rüzgarlı Sokak'taki kahvesinde toplandı. Nuri Beşer genel başkan seçildikten sonra Türk-İş ile DP arasındaki buzlar eridi. Hükümet ve Çalışma Bakanlığı bu tarihten sonra Türk-İş'in üzerine gitmedi. Tam tersine, Türk-İş önemli maddi yardım aldı.

Türk-İş'in 1.6.1957-30.4.1959 tarihleri arasında toplam aidat geliri 61 bin lira iken, bağışlar 38 bin lira, tertiplenen piyangodan elde edilen gelir 190 bin liraydı. Bağış ve piyango gelirlerinin çok büyük bölümünün kaynağı kamu kurum ve kuruluşlarıydı. Ayrıca Çalışma Bakanlığı'nda toplanan ceza paralarından da 35 bin lira alındı.

HÜKÜMETİ ELEŞTİRECEK CESARETİ VARDI

Ancak Nuri Beşer hiçbir zaman sendikacılığını unutmadı; yakın arkadaşı Adnan Menderes'e yalalaklık etmedi. Tam tersine, gerekli gördüğünde hükümeti eleştirdi.

Türk-İş İcra Heyeti, 20 Mayıs 1959 günü toplanan Mümessiller Heyeti'ne bir rapor sundu. Bu raporda işçilerin karşılanmayan talepleri tek tek dile getirildi. (Bkz.Y.Koç (der.), **Belgelerle Türk-İş Tarihi**, C.1, s.192-213) Nuri Beşer'in okuduğu rapordaki eleştiriler nedeniyle DP'li milletvekilleri salonu terketti ve akşam verilen yemeğe katılmadılar.

Nuri Beşer'in belki en önemli hatası, Menderes'e çektiği destek telgrafıdır.

1960 yılında hükümet aleyhinde gösteriler olduğunda birçok sendika Adnan Menderes'e telgraf çekerek destek verdi. Nuri Beşer'in anlattığına göre, kendisi önce telgraf çekmemiş. Adnan Menderes, "herkesten telgraf aldım, Nuri Beşer'den almadım," demiş. İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı Kemal Aygün bu sözleri Nuri Beşer'e iletince, N.Beşer, "Türkiye'nin meseleleri sokakta halledilmez; sokak hareketlerini tesvip etmiyorum; Allah size yardımcı olsun" biçiminde bir telgraf çekmiş. (Telgraf metni için bkz. Aziz Çelik, **Vesayetten Siyasete Türkiye'de Sendikacılık**, s.352)

DP iktidardayken Nuri Beşer'in Menderes'le iyi ilişkisinden yararlanan diğer sendikacılar, 27 Mayıs sonrasında onu günah keçisi yaptılar, hemen harcadılar. Kurtlar sofrasında oyun böyle oynanıyor.